Vårdgarantins effekter

Uppföljningsrapport 11

2008-12-22

En lägesbild inför ”kömiljarden”

0 7 90 90

Sveriges Kommuner och Landsting

Rapportens innehåll

Sammanfattning av läget	3
”Kömiljarden” – nysatsning för hållbar tillgänglighet	4
Den ekonomiska omfattningen	5
Presentationskrav & uppföljning	6
Klarar några landsting ”kömiljardens” krav i dag?	7
Oförändrad nivå	8
Effekt av vårdkonflikten våren 2008?	9
Uppgifterna från databasen och webbplatsen Väntetider i Vården, www.vantetider.se	10
Redovisning av telefontillgänglighet	11
Hur ser telefontillgängligheten ut?	13
Redovisning av besök hos allmänläkare	14
Hur stor andel av patienterna får komma på ett läkarbesök inom 7 dagar?	15
Hur stor andel av kvinnorna respektive männen får komma på ett läkarbesök inom 7 dagar?	16
Hur har den specialiserade vårdens tillgänglighet utvecklats?	17
Utvecklingen för andelen patienter som väntat längre än 90 dagar mellan okt -07 och okt -08	18
Hur ser den specialiserade vårdens tillgänglighet ut? Jämförelser av andelar.	19
Hur ser den specialiserade vårdens tillgänglighet ut? Jämförelser av antal per 1000 invånare.	20
Har antalet som väntat längre än 90 dagar ökat eller minskat för specialistbesök?	21
Har antalet som väntat längre än 90 dagar ökat eller minskat för behandlingar?	22
Hur många väntar på ett besök inom de olika specialiteterna?	23
Hur många väntar på en behandling inom de olika specialiteterna?	24
Utvecklingen under det senaste året för väntande till specialistbesök	25
Utvecklingen under det senaste året för väntande till behandling	26
Kontaktpersoner vid Sveriges Kommuner och Landsting	27

Sammanfattning av läget

Variationerna i tillgänglighet är fortfarande stora mellan landstingen i vårdgarantiuppföljningen per den 31 oktober:

- Andel besvarade telefonsamtal varierade mellan 43 – 97 procent
- Andel som får komma på ett läkarbesök inom 7 dagar varierade mellan 84 – 97 procent
- Andel som väntat längre än 90 dagar på ett specialistbesök varierade mellan 12 – 45 procent
- Andel som väntat längre än 90 dagar på en behandling varierar mellan 14 – 43 procent.

PRIMÄRVÅRD

Landsting i topp vad gäller telefontillgänglighet hos deltagande vårdcentraler är Kronoberg och Gävleborg. Dock utgör den varierande datoriseringsgraden ett hinder för fullt rättvisande jämförelser. Till läkarbesök har Halland fortfarande den bästa tillgängligheten följt av Västra Götaland och Kalmar.

BESÖK- specialiserad vård

För planerade förstabesök är det Gotland och Kalmar som uppvisar bäst resultat för väntetider. Goda resultat och en stabil förbättringskurva uppvisar Västra Götaland.

BEHANDLING- specialiserad vård

Värmland och Jämtland är de landsting som uppvisar den största förbättringen. Sörmland uppvisar en försämring.

Stabil positiv utveckling

Stockholm, Västra Götaland och Jämtland visar förbättringar över tid för såväl besök som behandlingar när man jämför utvecklingen mellan oktober 2007 och oktober 2008.

Sveriges Kommuner och Landsting

”Kömiljarden” - nysatsning för hållbar tillgänglighet

- Regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting tar initiativ till en ny prestationsbaserad modell där krav på resultat är en förutsättning för att få del av de medel som regeringen satsar.

- En miljard kronor per år avsätts i statsbudgeten från och med år 2010 t.o.m. 2012 med en årlig revidering utifrån aktuella förhållanden.

- Uppmätta väntetider i databasen Väntetider i vården per den 30 november 2009, baserad på lägst 90% svarsfrekvens, utgör grund för den första fördelningen av tillgängliga medel.

- Gemensamma nationella informationsinsatser om hur landstingen arbetar för att förbättra tillgängligheten till vården kommer att genomföras.

Den ekonomiska omfattningen

- 900 miljoner kronor avsätts, befolkningsrelaterat, till de landsting som når målet att minst 80 procent av patienterna i landstinget får ett besök respektive en behandling inom planerad specialiserad vård inom 90 dagar.

- Medel fördelas i två lika delar för besök respektive behandling/operation inom den planerade specialiserade vården.

- Återstående 100 miljoner kronor får de landsting dela på, befolkningsrelaterat, som når målet att minst 90 procent av patienterna får vård inom 90 dagar.

- Om inget landsting når målet om 90 procent så fördelas de 100 miljoner kronorna istället mellan de landsting som uppnår 80 procentmålet.

- De landsting som inte uppnår 80-procentsnivån för besök eller behandling/operation erhåller inga medel.

Sveriges Kommuner och Landsting

Prestationskrav & uppföljning

En handlingsplan ska inlämnas till Socialdepartementet senast den 28 februari 2009

Innehåll:

• hur landstinget organiserar verksamheten för att kunna uppfylla kraven i garantin

• vilka insatser landstinget vidtar för att informera medborgarna om vårdgarantin och de valalternativ som finns

• vilka åtgärder landstinget avser att vidta för att uppnå fullständig inrapportering till databasen Väntetider i vården

• hur landstinget kvalitetssäkrar de data som rapporteras till databasen.

Uppföljning med hjälp av den nationella väntetidsdatabasen

• minst 90 procent i svarsfrekvens för områdena besök respektive behandling som ingår i den nationella mätningen.

En första avstämning av läget kommer att ske den 30 april 2009. En andra avstämning sker den 30 november 2009 och denna kommer att ligga till grund för fördelningen av ”kömiljarden”.

Klarar några landsting ”kömiljardens” krav idag?

Följande landsting uppnådde den 31 oktober ”kömiljardens” prestationskrav som innebär att högst 20 procent av patienterna får ha väntat längre än 90 dagar:

Specialistbesök:

Gotland – 12 %
Kalmar – 13%
Västmanland – 19%
Jönköping – 19%

Behandling/operation:

Norrbotten – 14 %
Kalmar – 16 %
Gotland – 16%
Västra Götaland – 17%
Västmanland – 19%

Preliminära resultat för november visar att Gotland och Norrbotten ytterligare förbättrat sin tillgänglighet och att 93 respektive 90 procent får sin behandling/operation inom vårdgarantins tidsgränser.

Resultatutvecklingen kommer att följas och presenteras varje månad på www.vantetider.se
Hur landstingen arbetar med att nå målet presenteras på www.tillgangligvard.nu

Sveriges Kommuner och Landsting

Oförändrad nivå

Arbetet för att uppfylla vårdgarantin medförde kortare väntetider inom den planerade specialiserade vården framförallt under det första året efter införandet i november 2005. Vissa av landstingen visade på en halvering av köerna. Ur ett nationellt perspektiv började dessa förbättringar att plana ut under senhösten 2006 och detta fortsatte under 2007. En viss positiv trend kunde på nytt ses i början av 2008 som dock bröts i samband med vårens vårdkonflikt.

En jämförelse på riksnivå mellan oktober 2007 och oktober 2008 visar att en andel på strax under 30 procent, av alla patienter som väntar, väntat längre än 90 dagar på ett planerat besök eller en behandling. Variationerna är dock stora mellan landstingen. Andelen på riksnivå har varit relativt konstant med undantag för återkommande försämringar under varje sommar som krävt en ”upphämtning” under hösten.

Det totala antal väntande/planerade patienter för specialistbesök har varit konstant och uppgått till drygt 270 000 patienter vid avstämningstillfällena under perioden oktober 2007 - oktober 2008. Under perioden har även det totala antalet väntande patienter med ett beslut om behandling/operation varit oförändrat, runt 75-80 000 patienter.

Sveriges Kommuner och Landsting

Effekt av vårdkonflikten våren 2008?

Tidigt under 2008 kunde en svagt positiv trend skönjas hos ett flertal landsting. Denna bröts emellertid och resulterade i en topp av väntande patienter framförallt till specialistbesök under sommaren 2008 (se sid. 17).

För riket i stort var antalet patienter som väntat längre än 90 dagar på ett specialistbesök ca 3 procent högre, i antal 4000 patienter, jämfört med tidigare år. En trolig förklaring är vårens vårdkonflikt.

Resultaten för väntande till operation visade i stort samma utveckling med en ökning på drygt 3 procent eller i antal 4 200 patienter. Störst förändring uppvisar Skåne och Örebro med en över 10-procentig ökning.

Dock drabbades landstingen olika av konflikten, vissa landsting inte alls. Detta visar sig i stora variationer från förbättring av tillgängligheten i t.ex. Kronoberg och Västra Götaland till en försämring i form av en ökning av patienter som väntat ”för länge” med över 10 procent. Detta gäller för t.ex. Blekinge, Gävleborg och Västernorrland. Dessa landsting har dock i stort återgått till sitt ”normala” väntetidsläge i oktobermätningen.

Sveriges Kommuner och Landsting

Uppgifterna från databasen och webbplatsen Väntetider i Vården, www.vantetider.se.

Denna rapport är en del av den nationella uppföljningen av vårdgarantins gällande tidsgränser för primärvården och den planerade, specialiserade vården. Sammanställningen bygger på uppgifter som rapporterats till landstingens/regionernas gemensamma väntetidsdatabas, Väntetider i Vården, www.vantetider.se.

Databasen innehåller uppgifter om tillgängligheten via telefon och till läkarbesök hos landets vårdcentraler samt väntande till besök och behandlingar inom ca 70 olika specialist- och åtgärdsområden. Resultaten från landstingens redovisning uppdateras och publiceras varje månad på webbplatsen.

I den senaste primärvårdsmätningen deltog 956 vårdcentraler och svarsfrekvensen uppgick till 93 procent. Mätningarna sker under en vecka varje vår och höst. Från och med våren 2009 kommer mätperiodens längd att utökas från en till två veckor i en följd. Önskemål har framförts om att kontinuerligt genomföra uppföljning av vårdgarantin i primärvården. För att möjliggöra detta har ett projekt startats för att säkerställa en generell metod för automatiserad överföring av uppgifter från landstingens olika IT-stöd till väntetidsdatabasen.

Svarsfrekvensen för den specialiserade vårdens månadsmätningar varierar. Fem landsting redovisar idag uppgifter med svarsfrekvens under 90% och två landsting lämnar inga uppgifter alls pga patientadministrativa systembyten.

Från och med 2008 är det möjligt att rapportera uppgifter uppdelade efter kön för väntande, följa var i väntandeprocessen patienterna befinner sig, samt hur länge patienterna väntade på sitt besök eller sin behandling, så kallad ”faktisk” väntetid. En första presentation av detta kommer att göras under våren 2009.

Redovisning av telefontillgänglighet

Telefontillgängligheten utgör ett välkänt problemområde inom primärvården och är därför ett prioriterat område för uppföljnings- och förbättringsarbeten inom samtliga landsting/regioner.

Hur man på ett jämförbart och säkert sätt ska kunna följa telefontillgängligheten över tid har diskuterats mycket, eftersom bokningsrutiner och telefonisystem varierar kraftigt såväl mellan landsting/regioner som mellan vårdgivarna i respektive landsting/region.

”Andel besvarade samtal vid telefon för rådgivning och/eller tidsbeställning på vårdcentral/motsvarande" - är den indikator landstingen gemensamt har valt att följa för nationella jämförelser och uppföljning av vårdgarantins intentioner.

Uppföljningar har visat att datoriserade system bidrar till en förbättrad tillgänglighet och ökade möjligheter att följa telefontillgängligheten. En omfattande utbyggnad och kvalitetsförbättring av datoriserade telefonisystem pågår i alla landsting men datoriseringsgraden varierar fortfarande.

Sveriges Kommuner och Landsting

Redovisning av telefontillgänglighet, forts.

Uppgifterna som redovisas har antingen hämtats ur så kallade talsvarssystem med återuppringningsfunktion eller från telefonväxlar som erbjuder möjligheter att avläsa obesvarade samtal. Manuella mätningar ingår ej. Mätperioden omfattar hela oktober 2008.

Rapporteringen omfattar samtliga landsting/regioner exklusive Stockholm där man genomför en kontinuerlig manuell mätning. Alla verksamheter rings upp oavsett om telefonisystem finns eller ej.

(Resultat för Stockholm redovisas på www.vardguiden.se).

Såväl datoriseringsgraden som andelen besvarade samtal varierar mellan landstingen. I Gotland, Kronoberg och Sörmland har samtliga vårdcentraler datoriserade telefonisystem.

Andelen besvarade samtal varierade vid denna mätning mellan 43 – 97 procent. Kronoberg och Gävleborg är de landsting som hade den bästa telefontillgängligheten i denna mätning. Resultatet för Gävleborg är baserat på 32 av 39 vårdcentraler. I Kronoberg bygger resultatet på samtliga 26 vårdcentraler.

Sveriges Kommuner och Landsting

Hur ser telefontillgängligheten ut?

Andel besvarade samtal vid telefon för rådgivning och/eller tidbokning. Uppgifter inom parentes anger hur många av vårdcentralerna inom respektive landsting/ region som rapporterat telefontillgänglighet.

Samtliga landsting exklusive Stockholm. Oktober 2008.

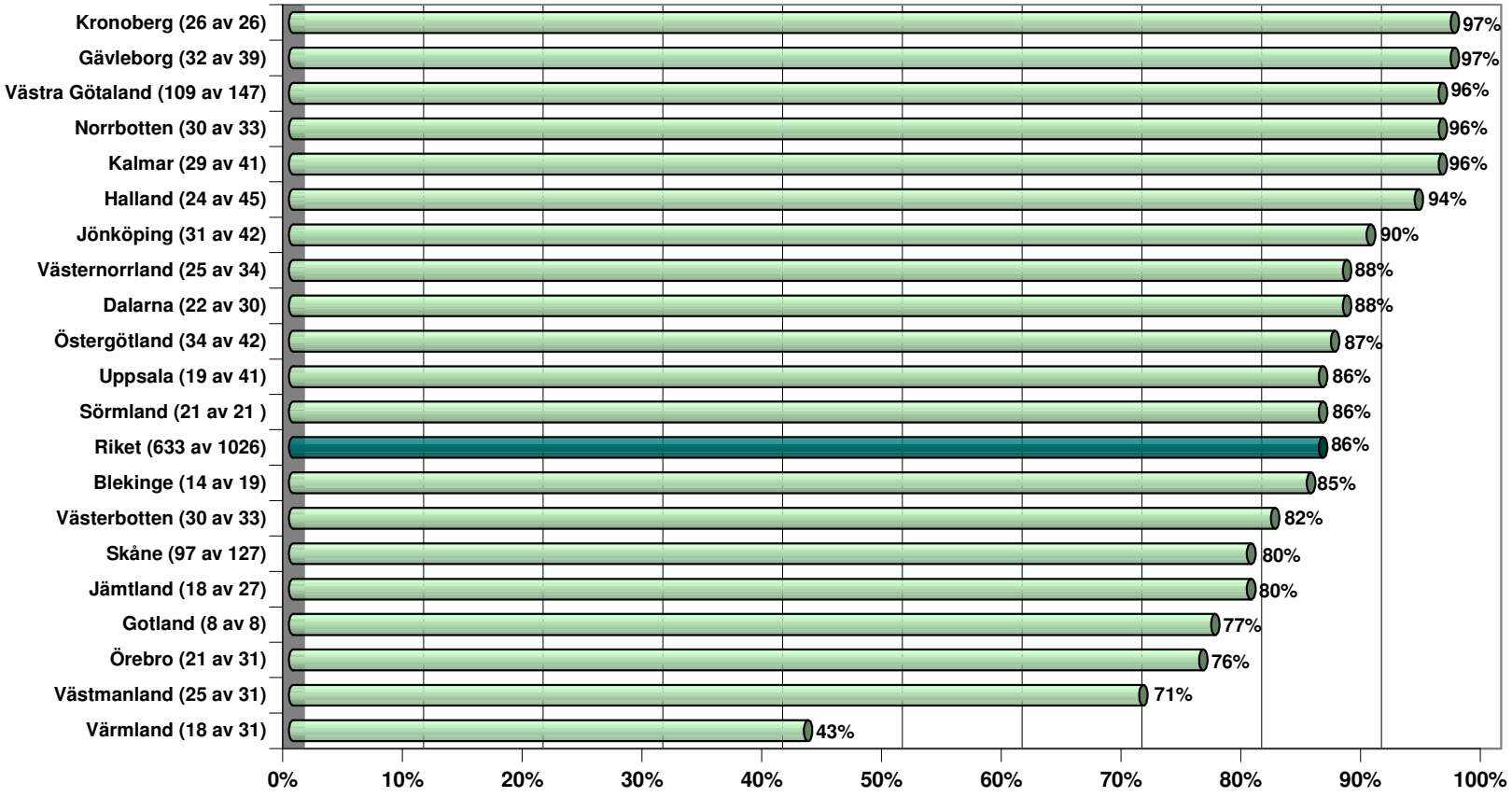

Sveriges Kommuner och Landsting

Redovisning av besök hos allmänläkare

Vid rapportering av väntetider kan vårdcentralen ange om patienten själv valt att vänta längre än den tid som först erbjöds, så kallad ”patientvald väntetid”. I diagrammet har dessa patienter uteslutits i andelen patienter som gjort ett läkarbesök inom sju dagar.

Resultatet från den senaste mätningen (20 - 24 oktober) visar att för riket i genomsnitt fick 90 procent, av de patienter som omfattas av vårdgarantin, träffa en läkare inom sju dagar. För kvinnorna uppgick andelen till 90 procent och för männen till 91 procent. Kvinnorna utgjorde 59 procent av patienterna.

Totalt rapporterades 129 094 patientbesök som omfattas av vårdgarantin. Av dessa var 6 701 (5 %) patienter med patientvald väntetid. Svarsfrekvensen uppgick till 93 procent.

Patienter som besökte läkare för kontroll/uppföljning eller för att få ett hälsointyg, ingår ej i uppföljningen.

Mätningen visar att var tionde patient inte fick en tid hos läkaren inom föreskriven tid. För landstingen/ regionerna varierar andelen mellan 84 och 97 procent. Hallands läns landsting har fortfarande den bästa tillgängligheten, följt av Västra Götaland och Kalmar som båda har 94 procent. Största förbättringen sedan föregående mätning kan ses i Kalmar, Västernorrland och Uppsala där andelen patienter som fick träffa en läkare inom sju dagar ökat med 3 procentenheter.

Uppgifter per vårdcentral redovisas på www.vantetider.se /Primärvård/.

Sveriges Kommuner och Landsting

Hur stor andel av patienterna får komma på ett läkarbesök inom 7 dagar?

Andel patienter som fick komma på ett läkarbesök inom 7 dagar av de patienter som omfattas av vårdgarantin.
Uppgifter inom parentes anger hur många av vårdcentralerna inom respektive landsting/region som rapporterat uppgifter.
Samtliga landsting/regioner. Oktober 2008.

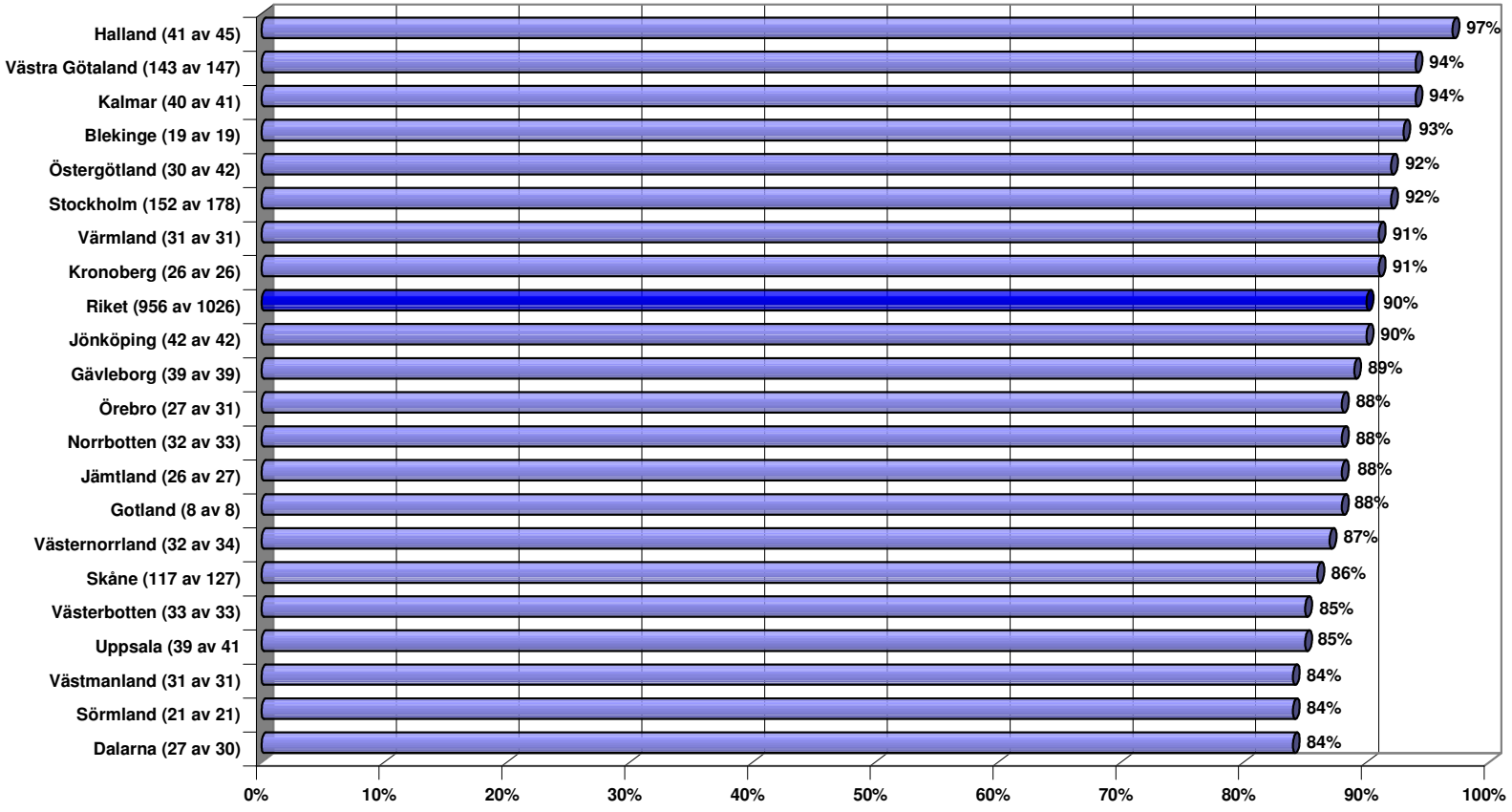

Sveriges Kommuner och Landsting

Hur stor andel av kvinnorna respektive männen får komma på ett läkarbesök inom 7 dagar?

Andel patienter som fick komma på ett läkarbesök inom 7 dagar av de patienter som omfattas av vårdgarantin. Uppgifter inom parentes anger hur många av vårdcentralerna inom respektive landsting/ region som rapporterat uppgifter. Samtliga landsting. Oktober 2008.

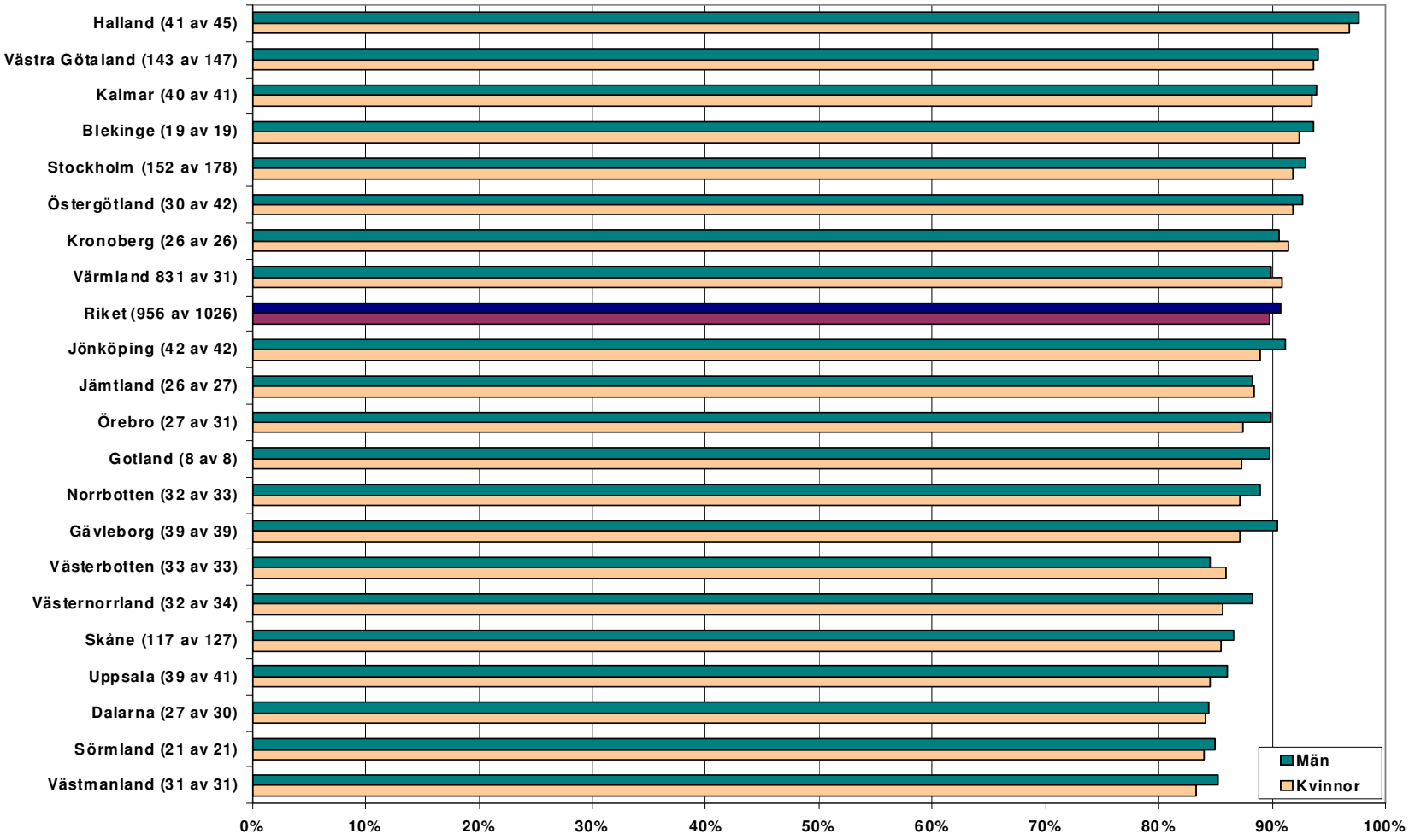

Sveriges Kommuner och Landsting

Hur har den specialiserade vårdens tillgänglighet utvecklats?

Utveckling av andelen patienter som väntat längre än 90 dagar från april 2006 till oktober 2008.
Samtliga landsting/regioner.

Besök

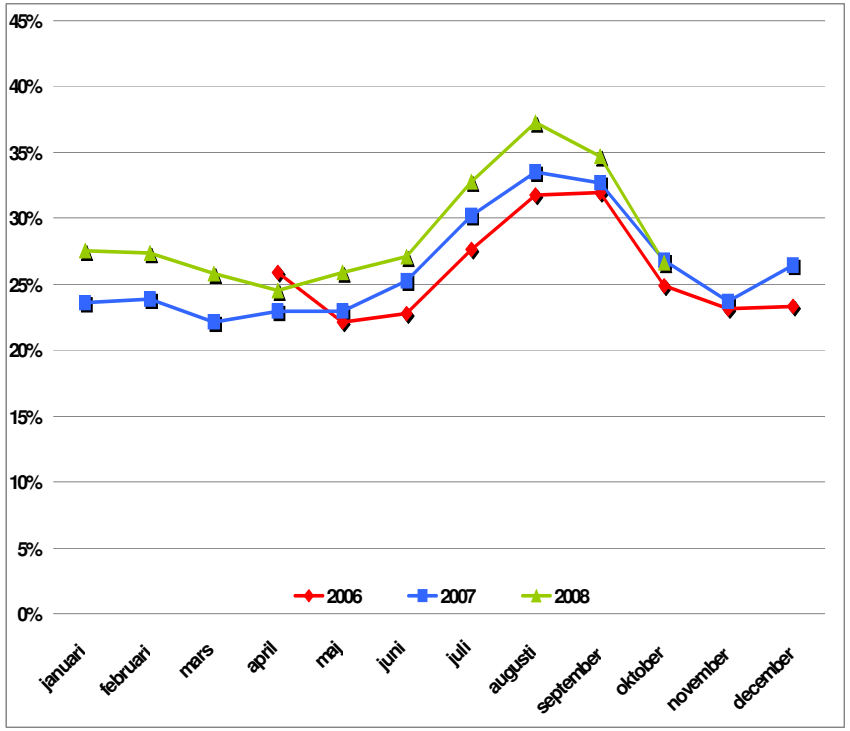

Behandling/operation

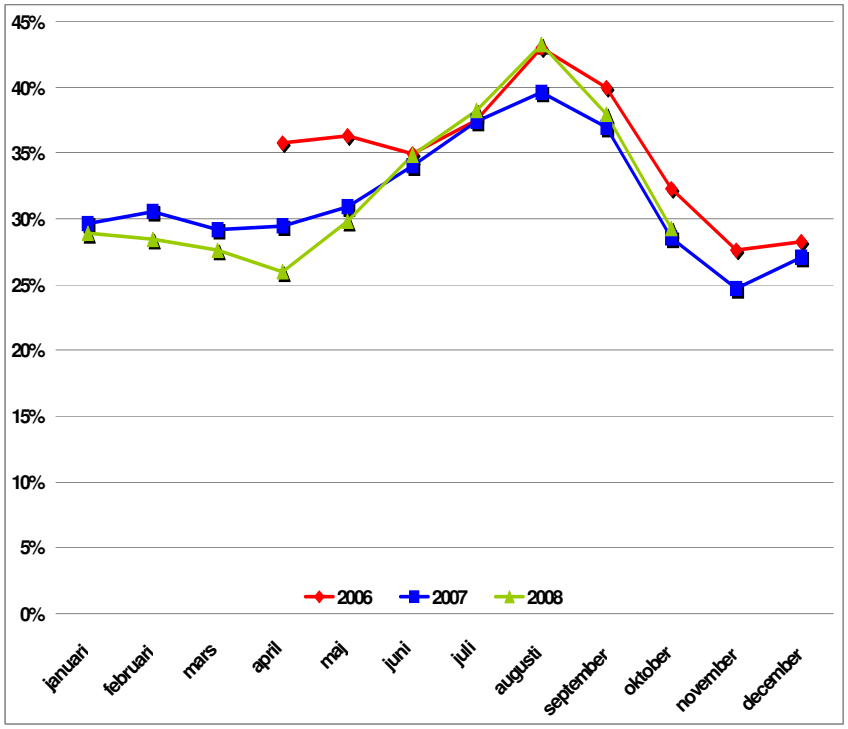

Sveriges Kommuner och Landsting

Utvecklingen inom landsting/ regioner för andelen patienter, som väntat längre än 90 dagar mellan oktober -07 och oktober -08.

I de fall uppgift saknas är svarsfrekvensen mindre än 50 procent.

Besök

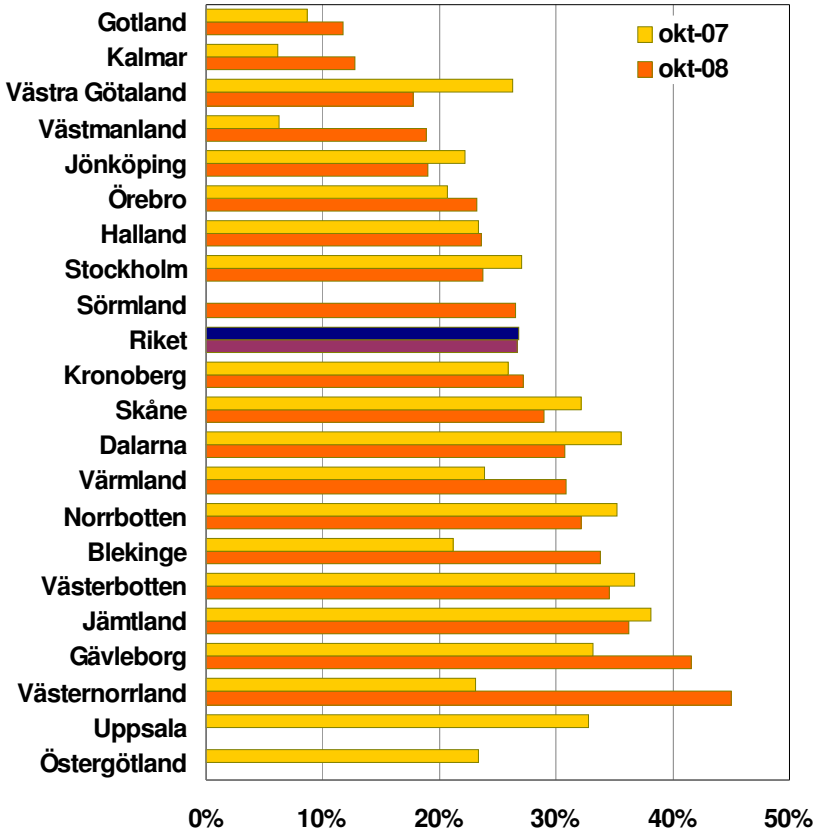

Behandling/operation

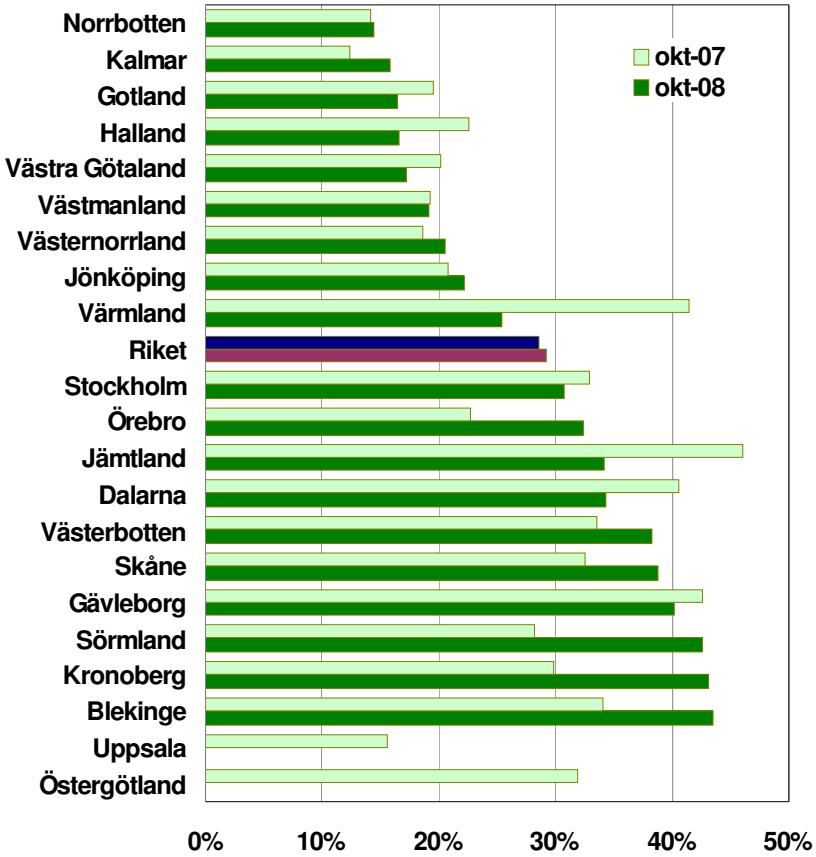

Best nr 5160

Sveriges Kommuner och Landsting

Hur ser den specialiserade vårdens tillgänglighet ut?

Jämförelse mellan landsting/ regioner av andel patienter som väntat längre än 90 dagar av de patienter som väntar på specialistbesök respektive behandling/operation den 31 oktober 2008.

Landsting med en svarsfrekvens lägre än 90 procent har en ljusare färgton. Östergötland och Uppsala saknas pga systembyte.

Besök

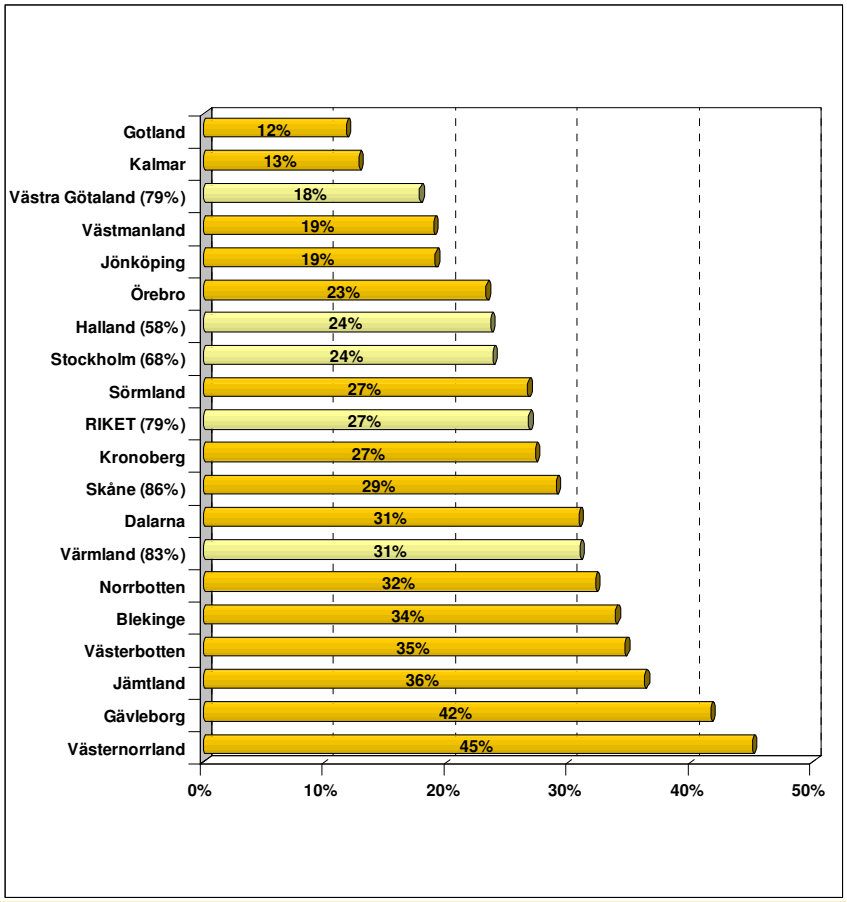

Behandling/operation

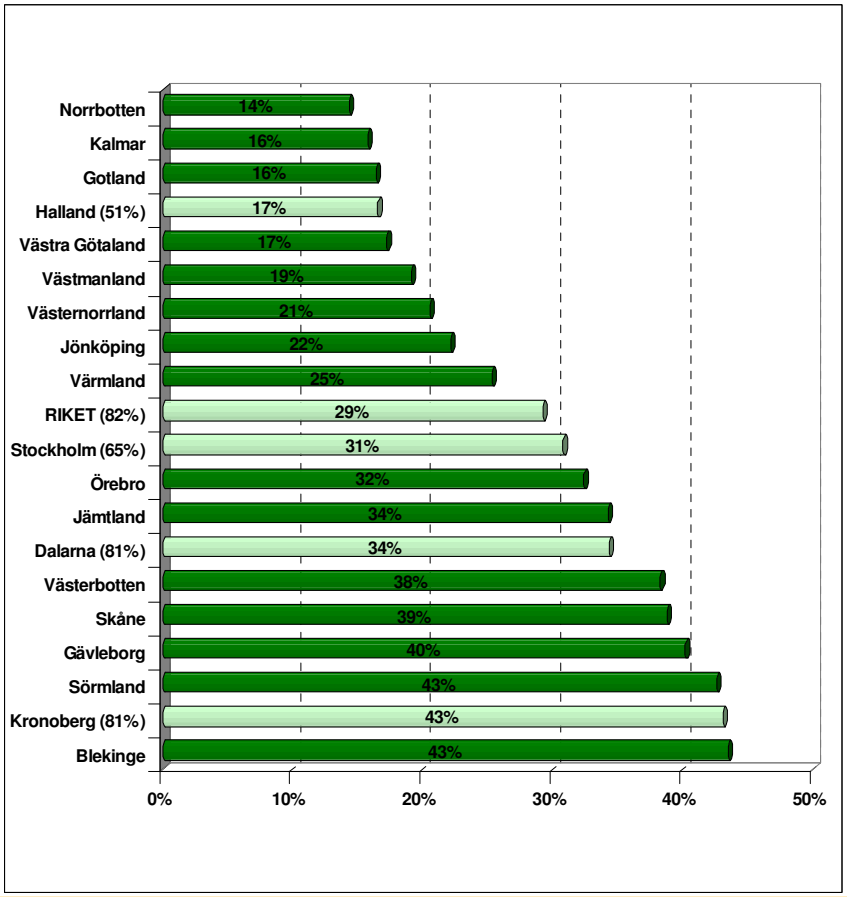

Sveriges Kommuner och Landsting

Hur ser den specialiserade vårdens tillgänglighet ut?

Antal patienter per 1000 invånare som väntat längre än 90 dagar på specialistbesök respektive behandling/operation den 31 oktober 2008.
Landsting som ej redovisas har en svarsfrekvens mindre än 90%

Antal som väntat längre än 90 dagar på ett specialistbesök eller en behandling/operation relaterat till invånarantal varierar stort för såväl besök som behandlingar. Uppgifterna kan följas månadsvis på landstingens gemensamma webbplats, www.vantetider.se för landsting/regioner där svarsfrekvensen till databasen uppgår till minst 90 procent.

Besök

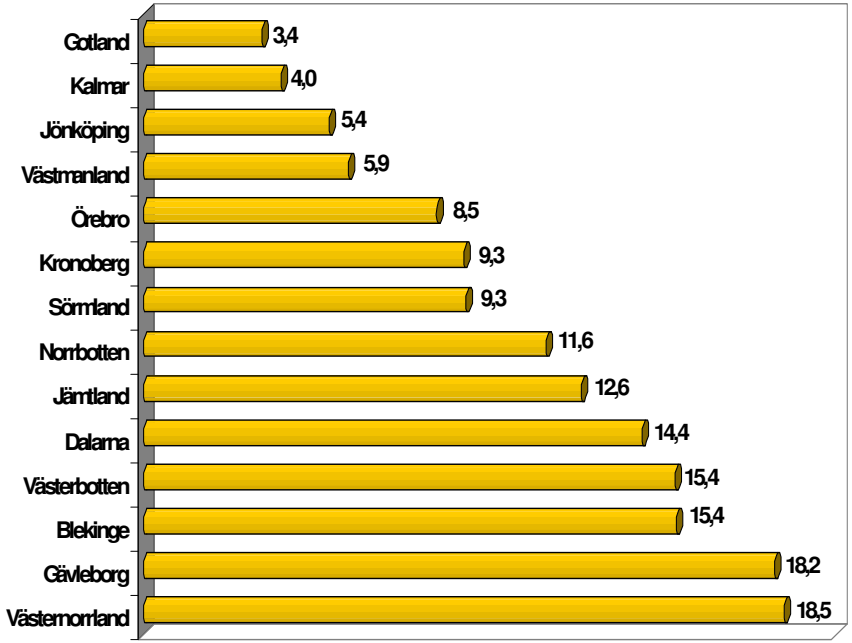

Behandling/Operation

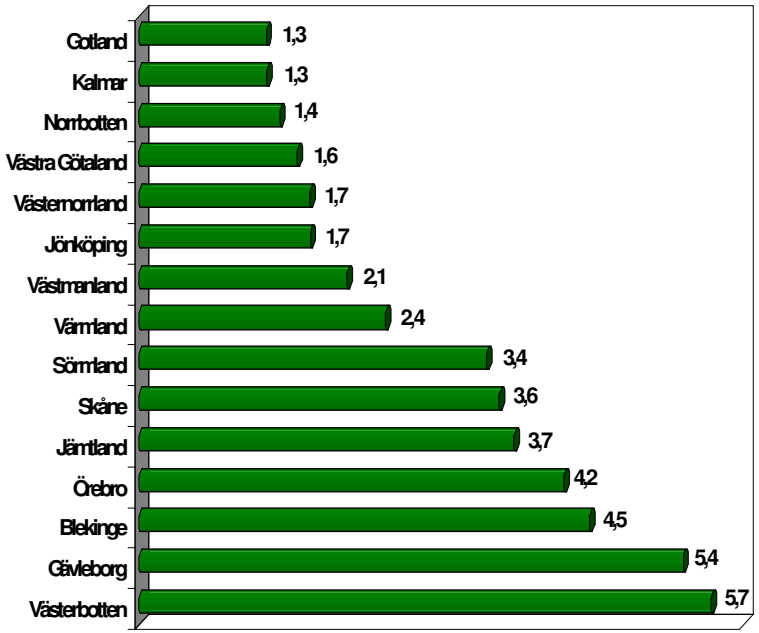

Sveriges Kommuner och Landsting

Har antalet som väntat längre än 90 dagar ökat eller minskat?

Utveckling av antal patienter som väntat längre än 90 dagar på specialistbesök oktober 2007 – oktober 2008.

Samtliga landsting/regioner. Uppgifter för juni och juli baseras på en låg svarsfrekvens och ska tolkas med stor försiktighet.

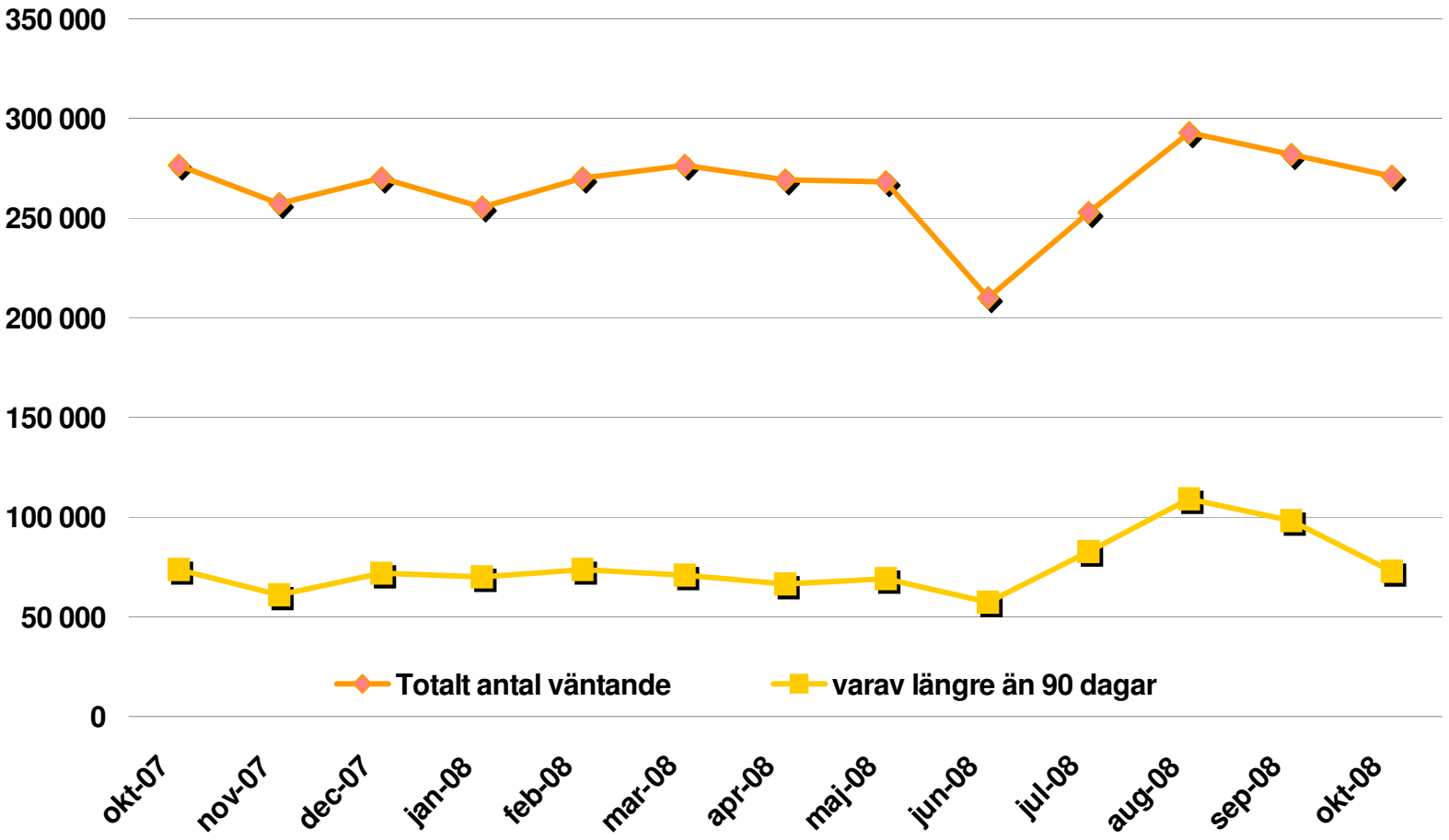

Sveriges Kommuner och Landsting

Har antalet som väntat längre än 90 dagar ökat eller minskat?

Utveckling av antal patienter som väntat längre än 90 dagar på behandling/operation oktober 2007 – oktober 2008.

Samtliga landsting/regioner. Uppgifter för juni och juli baseras på en låg svarsfrekvens och ska tolkas med stor försiktighet.

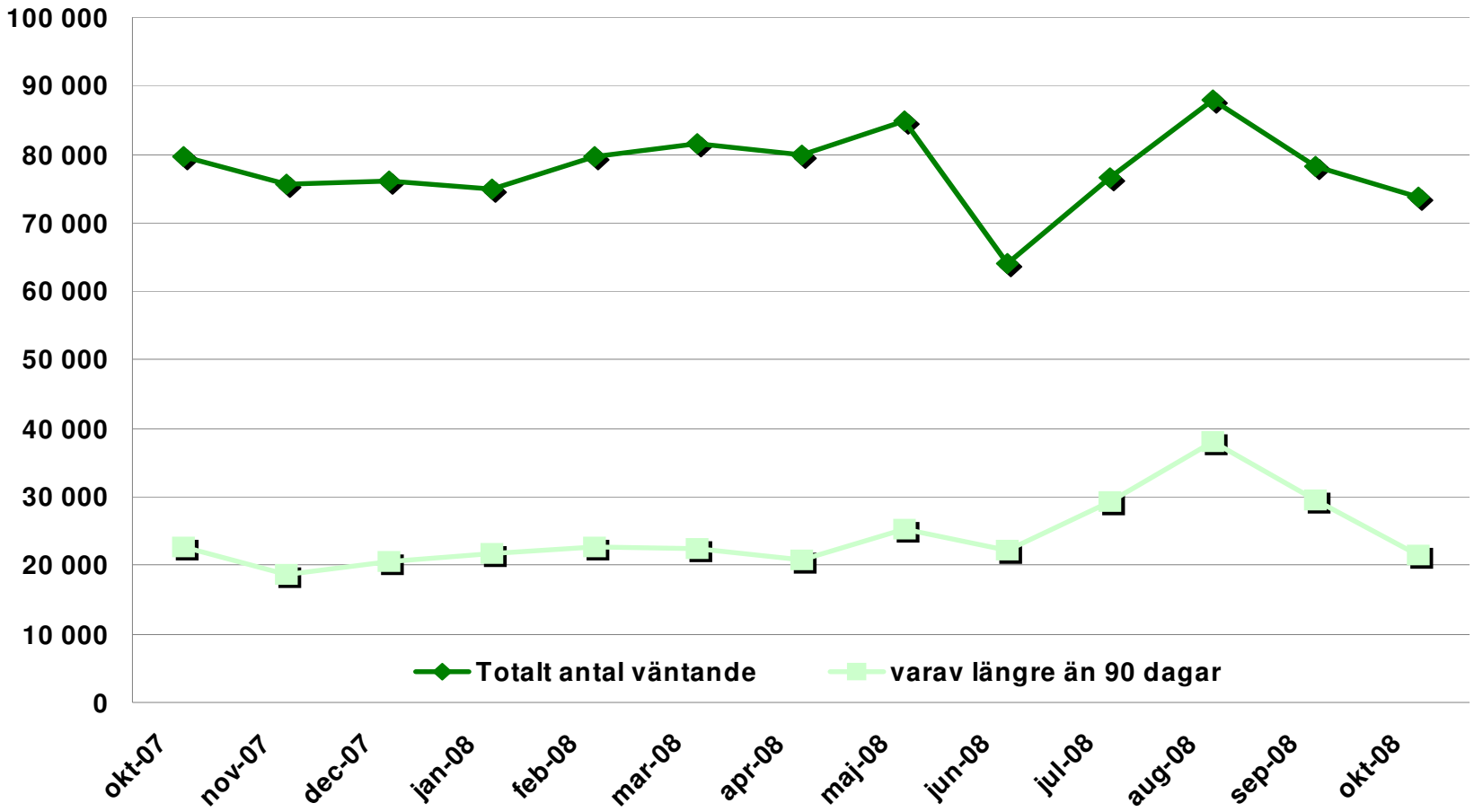

Sveriges Kommuner och Landsting

Hur många väntar på ett besök inom de olika specialiteterna?

Totalt antal väntande patienter (med beslut om vård) samt antal patienter som väntat längre än 90 dagar på specialistbesök den 31 oktober 2008. Samtliga landsting/regioner.

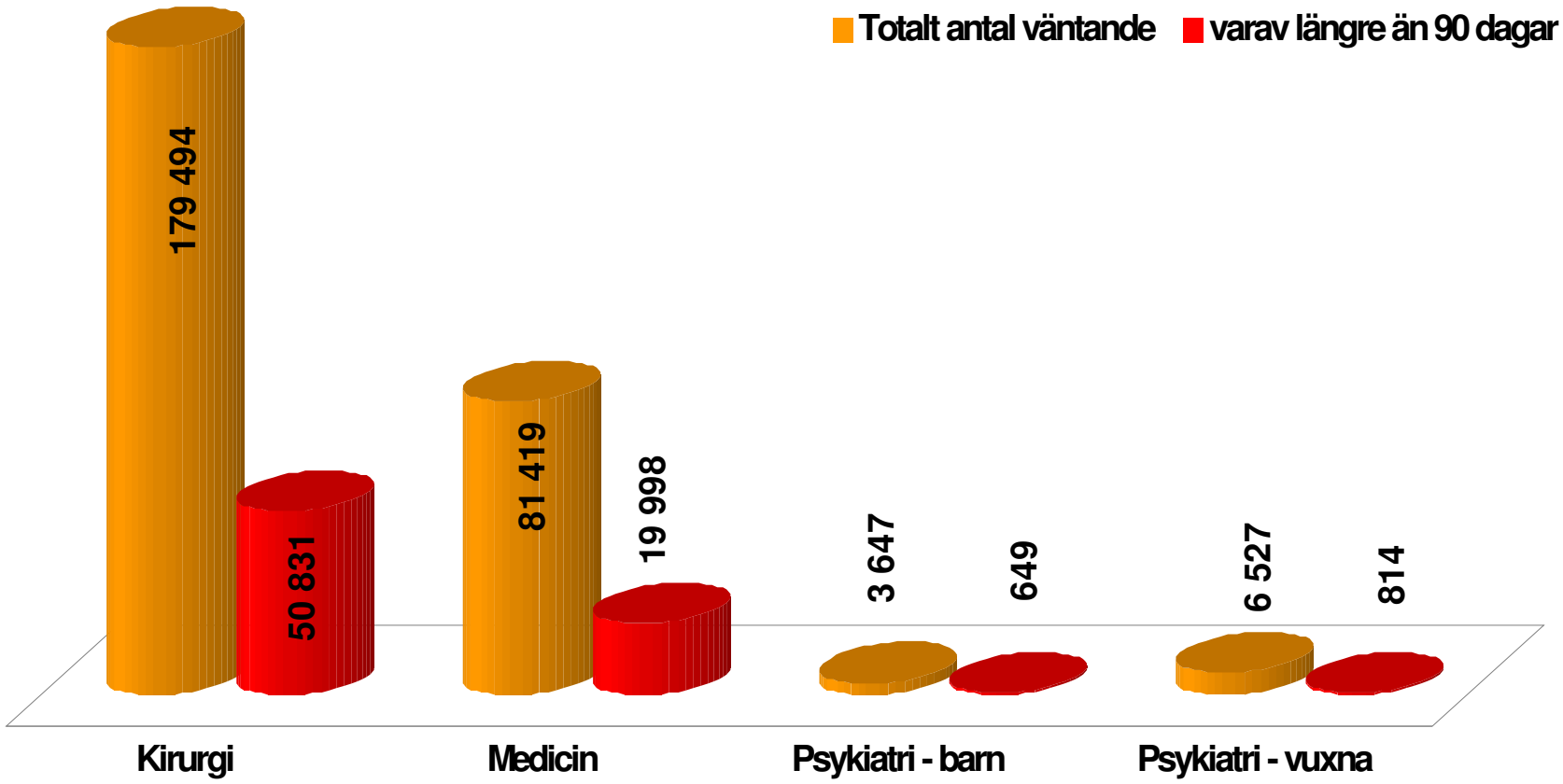

Sveriges Kommuner och Landsting

Hur många väntar på en behandling inom de olika specialiteterna?

Totalt antal väntande patienter (med beslut om vård) samt antal patienter som väntat längre än 90 dagar på behandling/operation den 31 oktober 2008. Samtliga landsting/regioner.

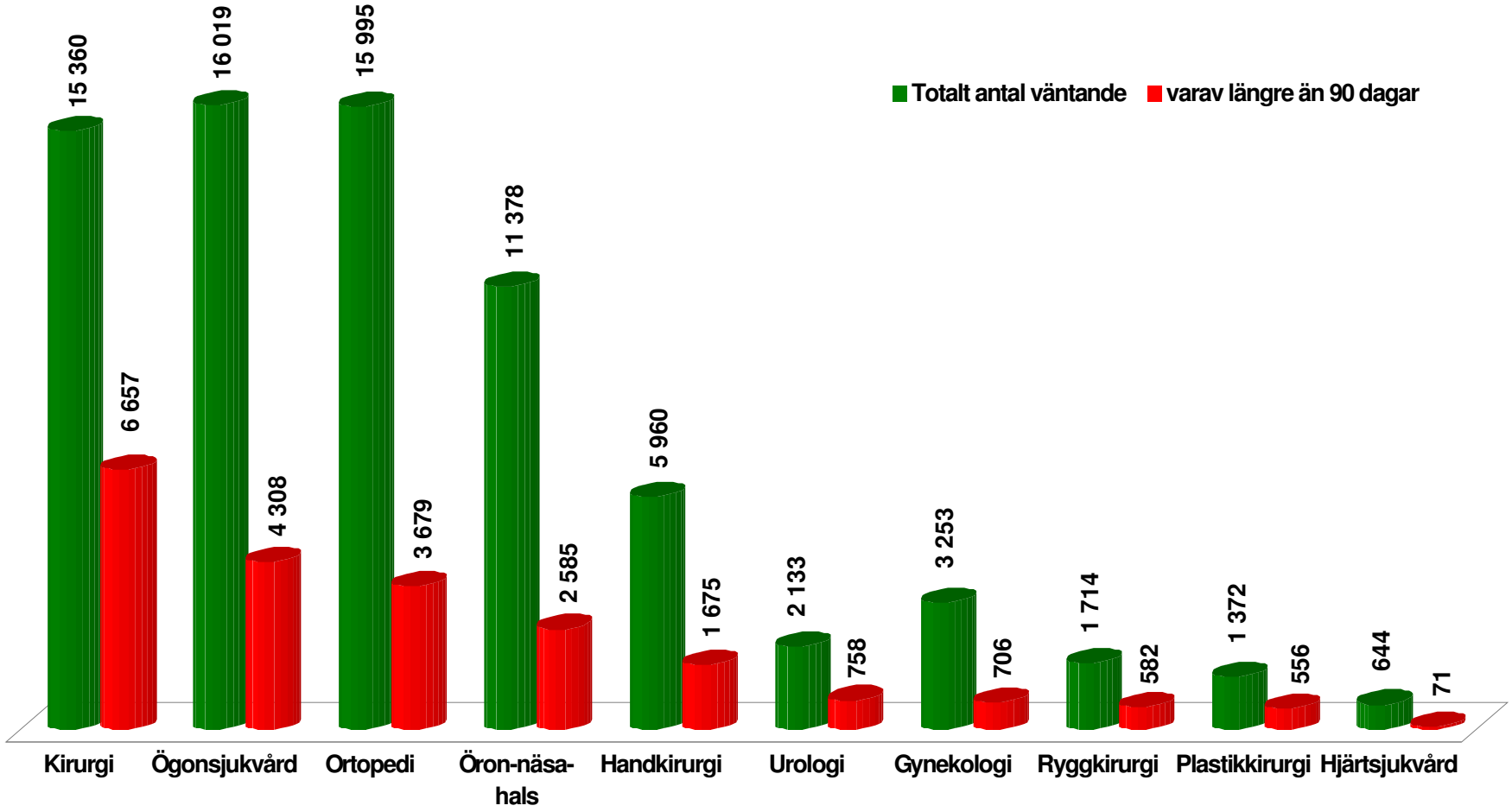

Sveriges Kommuner och Landsting

Hur har det sett ut för väntande patienter till besök inom olika områden under det senaste året?

Utveckling av andel patienter som väntat längre än 90 dagar på specialistbesök oktober 2007 – oktober 2008.

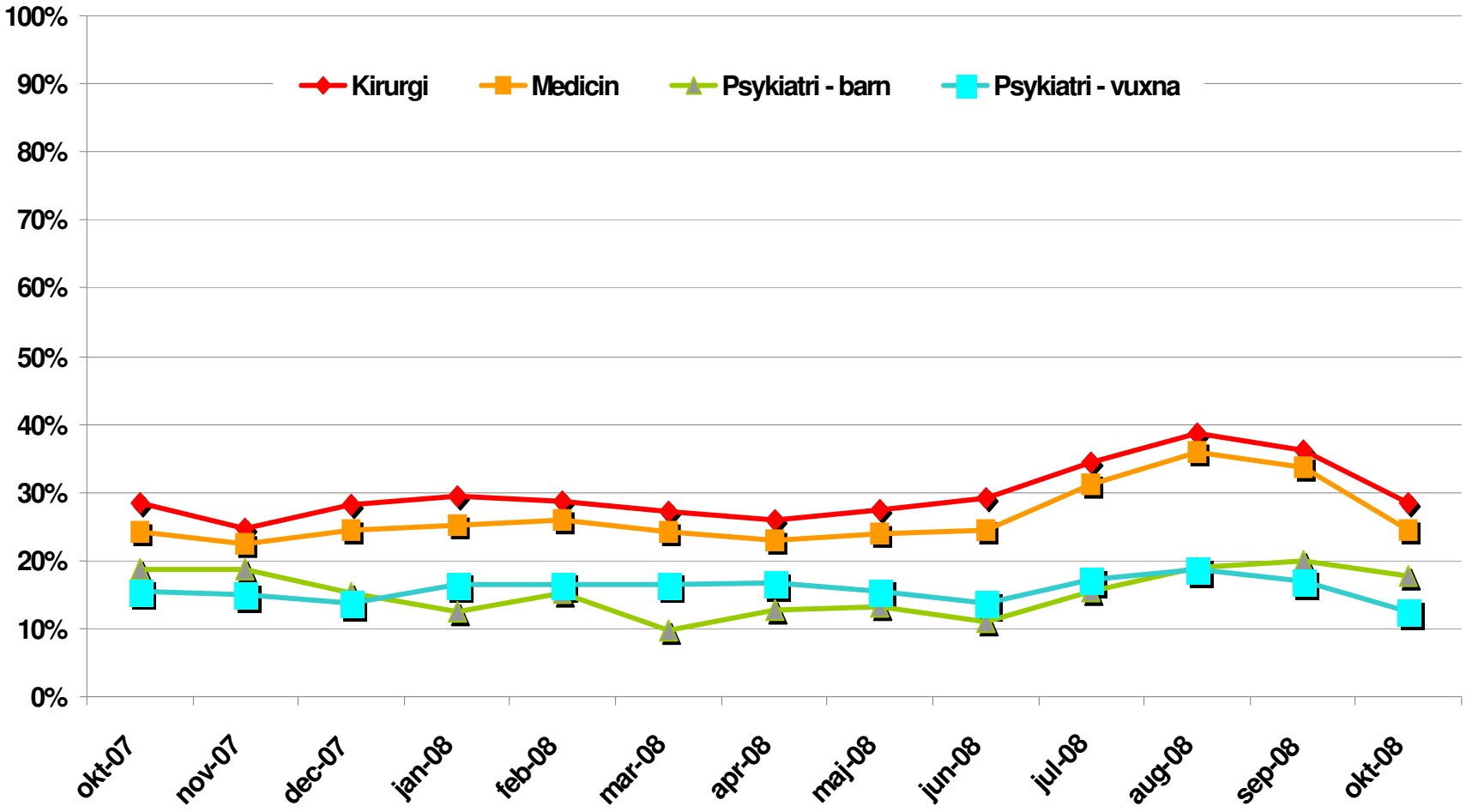

Sveriges Kommuner och Landsting

Hur har det sett ut för väntande patienter till behandling/operation inom olika områden under det senaste året?

Utveckling av andel patienter som väntat längre än 90 dagar på behandling/operation oktober 2007 – oktober 2008.

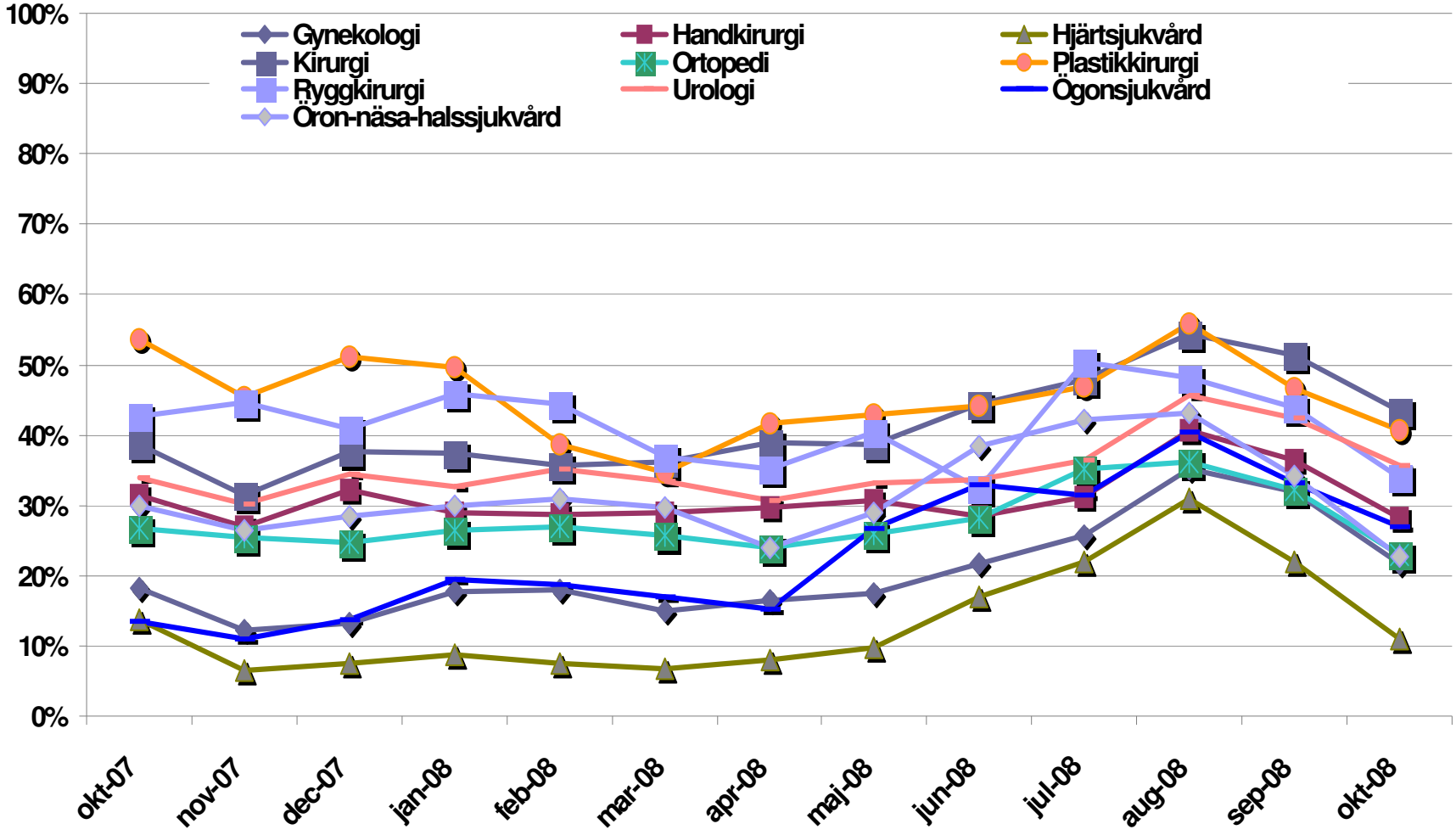

Sveriges Kommuner och Landsting

vårdgaranti

Vid behov av ytterligare information kontakta gärna:

Roger Molin	roger.molin@skl.se	08 – 452 76 65
Berlith Persson	berlith.persson@skl.se	08 – 452 78 82
Birgitta Edström	birgitta.edstrom@skl.se	08 – 452 77 24
Hélène Ellström	helene.ellstrom@skl.se	08 – 452 77 06
Ulf Gripkow	ulf.gripkow@skl.se	08 – 452 77 75

vardgaranti@skl.se